

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

התובעת

ק.י. אס. פי בע"מ

בעניין:

ע"י ב"כ עוה"ד דן גור ועוה"ד דן ערמון

נ ג ד

דביר גיא

הנתבע

ע"י ב"כ עוה"ד אביב איילון

פסק-דין

1. זו תביעה כספית, לחיוב הנתבע בתשלום סך 100,000 ₪ בגין פרסום לשון הרע.
2. התובעת הנה חברה למתן שירותי מכירה של ציוד מחשבים, לרבות ציוד היקפי ותוכנה, בעלת רשת חנויות בפריסה ארצית. לטענת התובעת, הפיץ הנתבע (לאחר שהתובעת לא נענתה לדרישתו ליתן לו מעבד חדש למחשבו), ברשת האינטרנט, כתבה בה השמיץ והכפיש את התובעת.
3. טוענת התובעת בכתב התביעה, כי הכתבה מסלפת העובדות ופוגעת במוניטין שלה ובשמה הטוב. לטענתה, הוסבר לנתבע מדוע נדחתה דרישתו לקבלת מעבד חדש למחשבו; כי המעבד לא נרכש ממנה; ואפילו אם כן, אין הוא עומד בתנאי תעודת האחריות שהיא אישית לא נתנה להעברה, ואת המעבד שלו לא רכש ממנה.
4. אין כתב התביעה מפרט אילו מילים או משפטים הם בגדר לשון הרע. הפרסום כולו, לטענת התובעת, מהווה את עילת התביעה. בכך מודה התובעת בסעיף 24 לסיכומי תשובתה. בכתב התביעה טוענת התובעת לנזק ממון בגין הפגיעה בעסקה. אין היא תובעת סעד סטטוטורי אלא מפרטת שני ראשי נזק, לסעד ממוני נזקי בלבד: בגין הפגיעה בעסקה ונזקים בעבור הפגיעה בשמה הטוב. בסיכומיה, לראשונה, מעלה התובעת דרישה לפסיקת סעד סטטוטורי, ללא הוכחת נזק. הנתבע טוען כי אין לקבל את תביעתה לסעד סטטוטורי שבסיכומיה.
5. בסיכומי התשובה התובעת טוענת כי יש לראות בתשובות מס' 48, 50, 57 לשאלון משום הודעה על שינוי מסלול תביעת נזק, בבחינת תיקון כתב תביעה.
6. פרשת הראיות התנהלה בפניי על דרך של הגשת תצהירי עדויות ראשיות בכתב, תוך שבעלי-הדין, בהסכמה דיונית, מוותרים על חקירות נגדיות על האמור בתצהירים.

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

7. כך, מטעם התובעת הוגשו תצהיריהם של מנהלי התובע, יעקב פרילוק וזאב סורקין. הנתבע מסר תצהיר עדות ראשית בכתב לעצמו.
8. בתצהירי העדות הראשית של מנהלי התובעת, שנוסחיהם זהים כמעט לחלוטין, מפרטים הם לראשונה במשפט, ב-12 סעיפים שונים, את הביטויים המשמיצים, לטענתם, בהם השתמש התובע במכתבו ואשר מהווים לדידם משום פרסום לשון הרע.
9. הנתבע לא התנגד ולא טען להרחבת חזית הטענות בתצהירי העדות הראשית ובדיון קדם-המשפט לא ביקש כי בית-המשפט יתעלם מן האמירות הללו או יורה על מחיקתן. מכאן שאינני מקבלת את טענת הנתבע בסיכומיו, לפיה אין פירוט של הביטויים שהם בגדר לשון הרע. תיקון כתב התביעה בעניין זה אירע, אפוא, בהיעדר התנגדות, בתצהיר העדות הראשית. לביטויים אלה אתייחס בפסק הדין. הביטויים הם אלה המופיעים בסעיף 31 לתצהיר עדותו הראשית של זאב סורקין, וראו סעיף 29 לתצהיר עדותו הראשית של יעקב פרילוק.

ה ר ק ע ל ת ב י ע ה

10. ביום 16.6.2004 רכש הנתבע מעבד למחשבו, מסוג 'AMD XP 2400', מאת האחים אמיר וכפיר מרואני, לאחר שאלה רכשו את המעבד מאת התובעת תמורת 423 ₪ ביום 21.11.2003, בסניף התובעת בגעש, כמצוין בחשבונית נספח א' למוצגי הנתבע (להלן: "המעבד").
11. מיד לאחר שהתקין הנתבע את המעבד במחשבו הביתי, הבחין כי המעבד אינו תקין, כאשר מערכת ההפעלה של המחשב קרסה.
12. כיוון שהמעבד, כך סבר הנתבע, היה עדיין תחת שנת האחריות, פנה הנתבע, ביום 20.06.2004, לסניף התובעת בראשון-לציון, לצורך תיקונו. שם התקבל הנתבע על-ידי נציג התובעת, בשם שי. לטענת הנתבע, כבר לאחר מבט חטוף במעבד, הודיע לו שי כי המעבד שרוף וכי אחריות התובעת אינה חלה על מעבדים שרופים. הנתבע הסביר לשי, כי לא ייתכן שהמעבד נשרף, שכן מערכת ההפעלה במחשב פועלת ורק בשלב מאוחר יותר קורסת, ואילו היה המעבד שרוף – לא היה המחשב פועל כלל.

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

13. שי הבין כי יש, לכאורה, בסיס לטענתו של הנתבע. הוא שב והביט במעבד, ואמר לנתבע כי מכיוון שאין מדבקה על המעבד, לא ניתן להעניק לנתבע שירות בגין המעבד. הנתבע הסביר לשי כי רכש את המעבד מן האחים מרואני, אשר הם אלו שרכשו את המעבד מן התובעת, וכי ישנה חשבונית המעידה כי אכן נרכש המעבד מן התובעת. באותו מעמד אף צלצל הנתבע לכפיר מרואני, ודאג כי שי עצמו ישוחח טלפונית עם כפיר, שהסביר לו כי המעבד נרכש מן התובעת, תוך ציון מספר חשבונית הרכישה.

14. שי עמד על דעתו וטען כי המעבד לא נרכש אצל התובעת, וסירב לדרישת הנתבע להחליף את המעבד בחדש. לאחר הפצרות של הנתבע, אשר על-פי עדותו, זכה ליחס מזלזל מצד שי, ניאות שי להתקשר עם סניף התובעת בגוש, כדי לברר עם מחסנאי התובעת פרטים בנוגע למעבד. שי הבהיר למחסנאי כי אין מדבקה על המעבד. לפיכך, לא נעשתה בדיקה מול המחסנאי, בשיחת הטלפון, של המספר הסידורי המופיע על-גבי המעבד או של בדיקת חשבונית הקנייה. לדברי שי, באוזני הנתבע גם המחסנאי אישר כי בהיעדרה של המדבקה על-גבי המעבד, נחשב המעבד ככזה שלא נרכש מן התובעת.

15. הנתבע מעיד כי לאורך כל הזמן ששהה בסניף התובעת, ואף בשיחות הטלפון שביצע שי, התייחס אליו האחרון כשקרן ונוכל אשר מנסה להערים על התובעת, ואף הציג אותו ככזה, וכל זאת – תוך שהנתבע עומד המום, לאור היחס הבוטה והמזלזל לו זכה.

16. הנתבע מוסיף ומעיד כי חש מושפל מן היחס שקיבל משי, ומן העובדה שהתובעת מתנערת מאחריותה למעבד. הנתבע הבהיר לשי כי יפנה לאחראים על תלונות הציבור בענייני צרכנות אודות אי-כיבוד תנאי האחריות על-פיהם התחייבה התובעת. בתגובה, ולאחר ששוחח שי עם מנכ"ל התובעת, הודיע שי לנתבע כי אם יעז לפרסם דבר כלשהו על התובעת, "מנכ"ל החברה ייכנס בך חזק", כלשונו, כפי שעשה המנכ"ל, לטענתו של שי, במקרים קודמים.

17. הנתבע, שחש נבוך ונפגע מהתקרית עם שי, החליט לנסות ולפנות ישירות אל מנכ"ל התובעת בציפייה לקבל יחס אחר, ולהביא בפניו את העובדות הרלוואנטיות על-פי הבנתו. טוען הנתבע, כי פניותו והודעותיו, אשר הושארו אצל מזכירת המנכ"ל, ברטה, נותרו ללא מענה מצד המנכ"ל, שחמק מן הנתבע וסירב להגיב.

18. בין לבין ניסה הנתבע לחבר את המעבד למחשב אחר בביתו של חבר, בניסיון לבדוק שמא נעוצה הבעיה במחשב שלו, ולא במעבד. במסגרת הבדיקה התברר לנתבע כי אכן

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

המעבד אינו תקין. בנוסף, וככל הנראה בעקבות הניסיונות לבדוק את המעבד, נשרף המעבד, ומערכת ההפעלה של המחשב חדלה לפעול כליל.

19. הנתבע לא שקט על שמריו והמשיך בסדרת טלפונים לגורמים שונים אצל התובעת. בתגובה, יום אחד, התקשרה אל הנתבע ברטה וביקשה ממנו שישלח את המעבד למעבדת התובעת בחיפה לצורך בדיקתו. הנתבע הבהיר לברטה כי בינתיים נשרף המעבד, ואין יותר מה לבדוק, אך זו ביקשה שבכל זאת ישלח את המעבד לבדיקה, וכך אמנם עשה.

20. לאחר מספר ימים, התקשר שי אל הנתבע והודיע לו שהמעבד נבדק במעבדה ואובחן כשרוף. הנתבע טען בפני שי כי אילו העניקה התובעת לנתבע שירות הולם בפעם הראשונה בה פנה אליהם, כי אז לא היה המעבד נשרף, וכי הוא נשרף במועד מאוחר יותר.

21. בנוסף, ביקש הנתבע לברר אצל שי אם מסכימה התובעת לטענתו כי המעבד נרכש ממנה. שי המשיך לטעון כי ניתן לדעת שהמעבד לא נרכש מן התובעת, מאחר שאין עליו מדבקה, ושעל-כן אין כל אחריות לתובעת. בשלב זה, הודיע הנתבע לשי שהיחס לו הוא זוכה איננו הולם ואינו הוגן. שי הודיע לנתבע שאם ינקוט בצעדים כלשהם כלפי התובעת, לא תהסס זו להגיש כנגדו תביעת ענק.

22. ביום 31.07.2004 שיגר הנתבע למנכ"ל התובעת מכתב דרישה לקיום תעודת האחריות, בו פירט בתמצית את השתלשלות העניינים וחזר על דרישתו להחליף את המעבד הפגום במעבד חדש, מאותו דגם, אשר יתוקן בידי התובעת, במחשב שלו, ולשביעות-רצונו, ושלא לא תתקבל דרישתו בתוך ארבעה-עשר יום, יראה עצמו חופשי לפעול בכל דרך חוקית, לרבות פרסום השתלשלות האירועים בכל דרך ומדיום אפשרי (נספח ב' למוצגי הנתבע).

23. יעקב פרילוק, בסעיף 10 לתצהיר עדותו הראשית, מעיד שבדיקת המעבד העלתה כי אין אמצעי זיהוי שבעזרתו לדעת אם אותו מעבד נרכש אצל התובעת. אין המצהיר מפרט אם אמצעי הזיהוי הוא אותה מדבקה או שמא מספר המעבד. מכל מקום, אין מחלוקת בין הצדדים על כך שהתובעת הסירה מעליה כל חבות לכבד את תעודת האחריות, לטענתה, הן משום שהמעבד היה פגום פיזית הן משום שהנתבע לא היה הקונה ה"מקורי" שרכש את המעבד, ועל-כן, לדידה, אחריות, ככל שישנה, אינה חלה כלפיו,

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

אלא כלפי רוכש המעבד המקורי. אחריות התובעת חלה לגבי מוצרים שנרכשו אצלה וכלפי הרוכשים שרכשו ממנה בלבד (סעיף 11 לתצהיר פרילוק).

24. מעיד הנתבע וטוען, כי לאחר משלוח המכתב, ביקש לשוחח עם מנכ"ל התובעת, במטרה להחליף את המעבד. בשלב זה נאות המנכ"ל לשוחח עמו, ומעיד הנתבע כי בשיחה זו הודיע לו המנכ"ל כי "כדאי שאתחיל לחפש עורך-דין טוב".

טענות התובעת

25. נוכח דברים אלה, החליט הנתבע להעלות על הכתב את השתלשלות העניינים, ולשלוח כתבה באמצעות דואר-אלקטרוני למנכ"ל התובעת, לפורום לצרכנות, למדור תלונות הציבור באתרי האינטרנט 'ynet' ו'nrg', וכן למר אהוד ברק ולשר בנימין נתניהו. בגינה של כתבה זו הוגשה התביעה שבפני.

26. וזו לשון תחילת הכתבה:

"הנושא: למי שאי פעם מתכנן לרכוש מוצר של חברת K.S.P

למחירים יש מחיר!!! לכל מי שאי פעם מתכנן לרכוש מוצר של חברת K.S.P אם אתה מתכוון לרכוש מוצר מחברת KSP לממש את האחריות שלך על המוצרים, כדאי לך מאוד לקרוא את השורות הבאות, כי יכול להיות שתצטרך לעבור מה שעבר ועובר עלי. בתאריך 23.11.03 נקנה ב-K.S.P סניף געש ע"פ חשבונית 6595 קניה שהסך הכולל שלה הוא 5,560 ₪. הקנייה כללה מעבד AMD XP 2400 + שנכלל בחשבונית. לפני כשבוע מערכת ההפעלה שלי הייתה עולה עד החצי ונתקעת לפני חלון בחירת היוזרים... טוב אין מה לעשות המעבד הלך. יש אחריות? יש!, חשבונית? יש!, למוצר יש גב מאחוריו!!! הולכים... לממש את האחריות. ניגשתי ל-K.S.P בראשון אמרתי יפה שלום. וביקשתי להזדכות על המעבד. לקח אותי שי (מראשל"צ) לידי הסתכל ואמר יש עליו בכלל אחריות?!!..."

27. התובעת טוענת לשנים-עשר ביטויים שקריים ומשמיצים בכתבה, ואלה הם:

א) המכתב מופנה ל"כל מי שאי פעם מתכנן לרכוש מוצר של K.S.P".

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

(ב) בכתבה מגדיר הנתבע את החנות כ"חנות רפאים" ואת מוצריה כ"מוצרי רפאים".

(ג) בהתייחסו למחיריה התחרותיים של התובעת, כותב הנתבע בכתבה "למחירים יש מחיר".

(ד) הנתבע מזהיר בכתבה את הקורא: "יכול להיות שתצטרך לעבור מה שעובר עלי".

(ה) הנתבע מתאר רכישת המוצר אצל התובעת: "בתאריך 23.11.03 נקנו ב K.S.P- סניף געש ע"פ חשבונית 6595 קנייה שכללה מעבד AMD XP 2400 שנכלל בחשבונית" – כאילו מדובר במוצר שנרכש אצל התובעת.

(ו) הנתבע כותב: "המעבד הלך. יש אחריות? יש!, חשבונית? יש!, למוצר יש גב מאחוריו... הולכים לממש את האחריות" – בידעו כי המוצר לא היה תחת אחריות, לטענת התובעת.

(ז) הוא מוסיף: "זה מה שניתן לנו בסניף געש" – כאילו המעבד נמכר לו בסניף געש, בידעו כי לא רכש את המעבד בסניף געש או בכלל מאת התובעת.

(ח) הוא מקביל: "זה כמו שאקנה רכב. אבוא אחרי חצי שנה לטפל בבעיות במנוע...המנוע לא שלנו", "מי הפרייר שיקבל מהמחסנאי ביד מוצר", "הכסף ששילמתי נזרק לפח".

(ט) הוא מספר שאמר לשי "...שאני לא מתכוון לוותר על הכסף ששילמתי להם, לא גנבתי מאף אחד ואחריות מגיעה לי כחוק" – טוענת התובעת כי זאת פרסם בידעו כי לא שילם לה כל כספים שהם וכי, לטענתה, לא מגיעה לו כל אחריות מצדה.

(י) "נראה K.S.P פשוט יותר מידי גדולים כדי להתעסק עם לקוחות קטנים" – אמירה שלטענת התובעת מציגה אותה באור שלילי ללא צידוק, שכן הנתבע, לטענתה, קיבל התייחסות עניינית, אף שאינו לקוח.

(יא) הנתבע כתב בכתבה כי הודיע לאנשים במקום עבודתו ששאלו אותו "מה נסגר עם KSP", כי הם "מתנערים מהאחריות" – לטענת התובעת, טענה זו איננה אמת, שכן התובעת אינה חבה כלפיו באחריות כלשהי, וזאת כתב ואמר בידעו שאינו לקוח של התובעת וכי אין כל אחריות כלפיו.

(יב) "אני שולח מכתב זה לכולם שיִדעו..." – טוענת התובעת כי המכתב כולו הוא בבחינת מצג-שווא שמטרתו להכפיש את התובעת. לטענתה, בפועל פורסם המכתב הזה בתפוצה רחבה ביותר. בין המפרסמים חברות מתחרות לתובעת,

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

שהשתמשו במכתב כפרסום שלילי לצורך קידום מכירותיהן על חשבונה. לעניין הנזק טוענת התובעת, כי ספגה נזקים קשים ביותר, לרבות ביטול הזמנות, פגיעה בשמה הטוב, ובמוניטין עליהם עומלת היא שנים כה רבות.

ט ע נ ו ת ה נ ת ב ע

28. הנתבע טוען בראש ובראשונה כי אין תכנו של המכתב מהווה לשון הרע כלל ועיקר; לחלופין טוען הוא, כי כל האמור בתכנו של המכתב הוא אמת לאמתה, ובכל מקרה עומדות לו ההגנות בחוק איסור לשון הרע. לעניין הנזק טוען הנתבע, כי התובעת הגבילה עצמה לנזק ממוני, וכיוון שלא הוכיחה כל נזק שנגרם לה – אין לפסוק לה דבר. הנתבע טוען כי התובעת לא הוכיחה כי הכתבה פורסמה ברשת האינטרנט.

האם מהווה הפרסום לשון הרע

29. לשון הרע, על-פי סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, היא דבר שפרסומו עלול:

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו.
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו או נטייתו המינית.

30. הפסיקה אימצה את המבחן האובייקטיבי וקבעה כי:

”המבחן בדבר קיום לשון הרע לפי סעיף 1 איננו מתמצה בתחושת העלבון הסובייקטיבית של הפרט, עליו נסב הדיבור או הכתב המייחסים לו דברים פוגעים, אלא יסודו אובייקטיבי, היינו מה השפעתם או זיקתם של דברי לשון הרע להערכה לה זוכה הפרט- התובע בעיני הבריות.”

(ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא(2) 281, עמ' 293).

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

31. מכאן – לכתבה נשוא התביעה. אדם סביר אשר יקרא את הכתבה הארוכה והמפורטת אכן יסיק את אשר ביקשה הכתבה כי יסיק – התובעת היא חברה אשר מתנערת מן האחריות כלפי המוצרים הנרכשים אצלה, דהיינו: "חנות רפאים", ומוצריה – "מוצרי רפאים". אדם כזה לא יפנה כלקוח לחברת KSP, וייתכן שאף יזהיר אחר מפניה. מילים אחרות: לשון הדברים בהחלט מצביעה על קיום פגיעה אפשרית בלקוחות עתידיים, אשר יירתעו מיצירת קשר עסקי עם התובעת, יימנעו מלגשת לרשת חנויותיה ולרכוש ממוצריה לאור הפרסום, מה גם שהפוטנציאל של הפגיעה גדול מקום ששמו של הניזוק מוכר לציבור, כבענייננו – בהיות התובעת בעלת רשת חנויות בפרישה ארצית.
32. דרישת חוק איסור לשון הרע היא דרישה של פגיעה אפשרית, ולא פגיעה הלכה למעשה. לפיכך, לאור הפגיעה האפשרית בעסקה של התובעת כבעלת רשת למכירת מוצרי תוכנה וציוד היקפי בפרישה ארצית, יש בפרסום נשוא התביעה משום לשון הרע על-פי סעיף 1(3) לחוק איסור לשון הרע.
34. מהכתבה עולה כי לתובעת מיוחסים איכות שירות לקויה בחוסר-היענות ללקוחות, התחמקות מכיבוד תנאי כתב אחריות למוצר אותו היא מוכרת, וגרימת נזק כספי ללקוחות בשל כך. יש בכך כדי לבזות את שמה של התובעת בשל מעשים והתנהגות המיוחסים לה, ולפיכך, הפרסום מהווה לשון הרע גם על-פי סעיף 1(2) לחוק איסור לשון הרע.
35. הנתבע איננו חולק על העובדה ששלח את מכתבו, העולה כדי פרסום וממלא את מבחן היסוד הראשון בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, למספר גורמים. על-כן, לא אזקק לטיעוני הצדדים בשאלת הפרסום ברשת האינטרנט. די בכך שהנתבע מודה בפרסום הכתבה אצל מספר גורמים.

הגנת "אמת דיברתי"

36. טוען הנתבע כי אין בפרסום משום לשון הרע, שכן כולו אמת. אינני מקבלת את טענתו. לשיטתו של הנתבע, הואיל ולא היה זה שרכש את המעבד מאת התובעת, ואף לא פרסם כי הוא שרכש את המעבד מאת התובעת, פרסם פרסום אמת. הנתבע, בראיותיו, הוכיח כי לא הוא שרכש את המעבד מאת התובעת.
37. הנתבע הוכיח כי התובעת ידעה, בעת שפנה אליה והציג בפניה את החשבונית, כי האחים מרואני רכשו ממנה מעבד, ולא הוא. למעשה, כעולה מסעיף 7 לכתב התביעה,

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

אין מחלוקת על כך שהתובעת ידעה שהבעלות על המעבד איננה של הנתבע. גם על-פי נספח א' לכתב התביעה, חשבונית הקנייה של המעבד המופנית כלפי אמיר מרואני, רואים אנו כי התובעת ידעה כי לא הנתבע הוא שרכש ממנה את המעבד.

38. טוענת התובעת כי מפרסום הכתבה עולה כי הנתבע טוען כי הוא זה שרכש את המעבד במקור מן התובעת, ועובדה זו נותנת משנה-תוקף לכל הטענות המועלות כנגדה בכתבה. אני מקבלת את הטענה.

39. **אין נפקא מינה** אם הנתבע, בסעיף 10 לתצהיר עדותו הראשית, מעיד כי מעולם לא טען בפני מי מנציגי התובעת כי הוא זה שרכש את המעבד מהתובעת.

אין נפקא מינה אם הנתבע מעיד כי הסביר לשי, באופן ברור ומפורש, כי רכש את המעבד מן האחים מרואני.

40. השאלה הרלוואנטית היא מה הציג הנתבע בכתבה שפרסם, ומה הבין הקורא הסביר מן הפרסום שפרסם בכתבה. עיון בכתבה מגלה כי אמנם לא טען הנתבע כי הוא זה שקנה את המעבד מן התובעת, אלא כך נרשם:

"בתאריך 23.11.2003 נקנו K.S.P סניף געש ע"פ חשבונית...הקניה כללה מעבד AMD XP 2400 +שנכלל בחשבונית... לפני כשבוע מערכת ההפעלה שלי הייתה עולה עד החצי ונתקעת לפני חלון בחירת היוזרים..."

(ההדגשות שלי)

41. הנתבע נוקט בלשון **"נקנו"**, ומיד אחר-כך מתאר את התקלה **"במערכת ההפעלה שלי"**, והמשך הכתבה כולה עוסקת בפעולותיו של הנתבע בגוף ראשון, יחיד: **"דבר שהביא אותי לחשוב..."**, **"בסופו של דבר אחרי שנימאס לי לראות את המערכת עולה ונתקעת... ניגשתי ל: K.S.P"**, וכו'.

42. למקרא הציטוטים מתוך הכתבה ניתן להבין כי הנתבע הוא אשר רכש את המעבד; אמנם **היה מי ששילם** לתובעת עבור המעבד, מי שהחשבונית נשוא הקנייה על שמו, מי שקיבל את המעבד בפועל, ומי שמחזיק בתעודת האחריות למעבד. ובדברים שנכתבו:

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

"אם אתה מתכוון לרכוש מוצר מחברת KSP לממש את האחריות שלך על המוצרים, כדאי לך מאוד לקרוא את השורות הבאות, כי יכול להיות שתצטרך לעבור מה שעבר ועובר עלי".

(ההדגשה שלי)

לאחר מכן, נוכח הדוגמה שנותן הנתבע בכתבה, מוסר כל ספק כי הוא הבעלים של המעבד הפגום:

"זה כמו שאקנה רכב. אבוא אחרי חצי שנה לטפל בבעיות במנוע ויגידו לך נכון שיש לך חשבונית, רשום שקנית הרכב שלנו, אבל אנחנו מצטערים המנוע לא שלנו".

ובהמשך:

"באמת שרק רציתי את המעבד שלי, אבל כנראה ש-KSP פשוט יותר מדי גדולים כדי להתעסק עם לקוחות קטנים".

ועוד:

"אם לא הייתי משלם על המוצר, יכול להיות שהייתי אומר ל: KSP יום טוב לא תראו אותי יותר".

43. אף-על-פי שהתובע נוקט בראשית הכתבה בלשון "נקנו", הרי שכל הציטוטים הללו, מכלול הדברים בכתב המתייחסים למעבד בלבד, יוצרים את הרושם שכותב הכתבה הינו לקוח של התובעת, וזה שרכש ממנה את המעבד.

44. הוראת סעיף 3 לחוק איסור לשון הרע מתייחסת למצב דברים כגון זה, שבו עלולה לשון הרע להשתמע מהפרסום עצמו, והמסקנה הפוגעת עולה מבין השטין של הפרסום. וזו לשון סעיף 3 לחוק איסור לשון הרע:

"אין נפקא מינה אם לשון הרע הובעה במישרין ובשלמות, או אם היא והתייחסותה לאדם הטוען שנפגע בה משתמעות מן הפרסום או מנסיבות חיצוניות או מקצתן מזה ומקצתן מזה".

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

ובספרו של המלומד פרופ' זאב צלטנר ז"ל, בספרו דיני החוזים, בעמ' 500, נאמר:

"חצי אמת יכולה להיות גרועה משקר מלא, כשהאדם מגלה טפח מן האמת ומכסה טפחיים, הרי עלולה התמונה כללית להיות שונה לחלוטין מן המציאות."

הנתבע פרסם בכתבה חצי-אמת.

45. כך – על הקשר בין היות המעבד שנרכש מאת התובעת מעבד של הנתבע, על-אף שהדבר לא נאמר במפורש, נלמד מהעמדתם של שני הקטעים בתחילת הכתבה: הקטע בו מתאר הנתבע את רכישת המחשב והמעבד כרכישה אחת ("נקנו") בצמידות למשפט הבא אחריו, לפיו **"מערכת ההפעלה שלי הייתה עולה עד החצי ונתקעת"**, וכל המובאות האחרות לעיל המצביעות על היות המעבד מעבד של הנתבע. וראו: ע"א 723/74 הוצאת עתון הארץ בע"מ נ. חברת החשמל דלעיל, עמ' 300.

46. אכן, לא נאמר בכתבה במפורש שהנתבע הוא שרכש את המעבד מאת התובעת. עם זאת, בשום מקום בכתבה לא ציין הנתבע כי לא היה זה הוא אשר קנה את המעבד אצל התובעת. הקורא את הכתבה אינו יכול להימנע מהמסקנה שקיים קשר בין רכישת הנתבע את המעבד, לבין העובדה שבידי הנתבע תעודת אחריות וחשבונית של התובעת, אשר לטענתו קשורות במעבד שלו ואשר התובעת מסרבת לכבדם. הקורא הסביר אינו יכול אלא להבין ולהסיק מן הכתבה כי הנתבע מציג עצמו כקונה-לקוח של התובעת, כמי ששילם על המעבד, כבעל החשבונית וכבעל תעודת האחריות.

47. בכתבה, שהנה ארוכה מאוד ומפורטת לפרטי פרטים, אין הנתבע מפרט את אשר פירט בתצהיריו ובכתב הגנתו, לאמור: שיידע באופן אישי את שי, נציג התובעת, כי לא הוא זה שרכש את המעבד. הנתבע, בכתבתו נשוא התביעה, "מדלג" על אירוע השיחה ששוחח שי עם כפיר מרואני בחנות, בה יידע אותו האחרון כי הוא אשר קנה את המעבד מן התובעת, ומכרו לנתבע. הקורא הסביר של הכתבה איננו יכול ל"נחש" פרטים מהותיים אלה, שלא הובאו בכתבה. אי-גילויין של עובדות אלה בכתבה הוא בבחינת כתיבת חצי-אמת, ההופכת את הפרסום לפרסום לא-אמת.

48. אני דוחה את טענת הנתבע, לפיה התחמקות התובעת מבעלותה על המעבד מוכיחה את אמיתות טענת הנתבע בכתבה לגבי השירות אותו מעניקה התובעת, נוכח העובדה שלא ערכה בדיקה פשוטה של המספר הסידורי המופיע על גבי המעבד ו/או בדיקת חשבונית

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

הקנייה. בחשבונית הקנייה לא מופיע מספר סידורי של המעבד. הנתבע לא הרים את נטל ההוכחה המוטל עליו ולא הוכיח כיצד ללא מדבקה של התובעת על המעבד, בה מופיע מספר הברקוד של רישומיה, ניתן לזהות את המעבד של הנתבע כמעבד שנרכש על-פי חשבונית 6595 אצל 'KSP'. הנתבע לא הציג בפני בית המשפט כל ראיה, בין על דרך של הצגת חוות-דעת מומחה ובין על דרך אחרת, כי למעבד שלו היה מספר סידורי שבאמצעותו ניתן היה לזהותו כמוצר שמכרה התובעת על-פי חשבונית 6595 כטענתו. לא הוכח כי זיהויו של מוצר בידי מוכר על-פי מדבקה ברקוד הוא זיהוי שאיננו מקובל כנוהג, או כי איננו תקין מכל בחינה אחרת.

49. על-כן, טענת התובעת כי הנתבע פרסם כתבה על מעבד שלא נרכש אצלה – לא נסתרה. פרסום הנתבע איננו אמת. יתר-על-כן, הנתבע אף לא הרים את הנטל המוטל עליו להוכיח את טענתו כי רכש את המעבד מהאחים מרואני. תצהיר מטעם האחים מרואני או מי מהם בדבר היות המעבד שרכש התובע המעבד שנרכש על-ידם אצל התובעת – לא הובא. היעדר תצהירם של האחים מרואני מוביל למסקנה כי אילו העיד אותם הנתבע, היה הדבר עומד לגרסתו לרועץ, ולפיכך נמנע מעשות זאת.

50. הנתבע אף איננו מוסר כל גרסה בתשובה לשאלה מדוע לא פנה לאחים מרואני, מהם, לטענתו, רכש את המעבד, וביקש לקבל חזרה את כספו או שאותו מרואני ידאג לספק לו מעבד תקין וחדש. שהרי, הנתבע טען כי מיד לאחר שרכש את המעבד מהאחים מרואני והתקין אותו במחשב גילה את התקלה. תמוה במיוחד היעדר עדותם של האחים מרואני, נוכח התנהלותו של הנתבע, הממהר להתלונן על התובעת בפני גורמים המטפלים בתלונות של צרכנים ובפני ראשי-ממשלה לשעבר – אולם אינו מעלה כל טענה כלפי האחים מרואני, מהם רכש, כמסתבר – לטענתו – מוצר פגום.

51. לא זו בלבד שהנתבע איננו חושף בכתבתו כי רכש המעבד הפגום מאת האחים מרואני, כטענתו בכתב ההגנה, אלא שאף על נסיבות הרכישה נלמד לראשונה מתצהיר עדותו הראשית – כי רכש את המעבד מהאחים מרואני דרך מודעה באתר מכירות באינטרנט. אשר להיות המעבד שנרכש מאת התובעת מוצר פגום, כנטען בכתבה – מסתבר מעדותו של הנתבע כי גם רכיב זה בפרסום איננו אמת.

52. בסעיף 25 לתצהיר עדותו הראשית של הנתבע מציין הוא כי למעשה, האחים מרואני מכרו לו מעבד שרוף, כאשר ידוע להם מצבו וכאשר אף פרסמו זאת ברבים, ב"כ"כר השוק" – האינטרנט. וכך בלשון תצהיר הנתבע:

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

"זה המקום לציין בדיעבד התברר לי, כי את מסכת הייסורים שאני עברתי בניסיון לתקן את המעבד עברו גם האחים מרואני, ימים ספורים לאחר שרכשו את המעבד המדובר מן התובעת, כפי שאף ניתן לראות מן הפרסום המופיע בפורום 'מוטוריקה' המצורף בנספח ח' לתיק המוצגים מטעמי. גם בפני האחים מרואני טענו נציגי התובעת כי המעבד שרוף, ללא כל בדיקה, למרות שהוא נקנה שבוע ימים קודם לכן אצל התובעת, ולמרות שהאחים מרואני הפנו את תשומת לב נציגי התובעת כי מערכת ההפעלה עובדת, ורק לאחר מכן קופאת. בנוסף, גם במקרה זו טענו נציגי התובעת כי אין אחריות למעבד וגם עליהם איים במרומז מנכ"ל התובעת באומרו: 'היו כבר הרבה חכמולוגים כמוך'."

53. לשון הפשט: הנתבע עצמו, בסעיף 25 לתצהירו, טוען כי רכש מאת האחים מרואני מעבד פגום ושרוף. על-פי טענתו, את המעבד המדובר מכרו לו האחים מרואני, לאחר שאלה ניסו בעצמם להחליף את המעבד אצל התובעת, אולם התובעת סירבה להחליף להם אותו. הגם שמטענות הנתבע עצמו עולה כי האחים מרואני מכרו לו מוצר פגום בידיעה שהוא פגום – פרסום הנתבע בכתבה כי קיבל שירות לקוי מאת התובעת עבור מעבד אשר משתמע מן הכתבה כי הוא רכש מן התובעת – הוא פרסום שאינו אמת.

54. בתצהירו ובסיכומיו מציין הנתבע כי הדבר התברר לו בדיעבד. אין הנתבע מפרש כיצד התברר לו עניין זה או מתי נודע לו. הנתבע מסתמך על פרסום באינטרנט נושא התאריך "29.11.2003" אשר פורסם בפורום "מוטוריקה מכוניות ואופנועים" שמונה ימים לאחר הוצאת החשבונית נשוא דיונו (מיום 21.11.2003). הנתבע לא הגיש תצהיר מטעם האחים מרואני כדי להוכיח את טענתו כי הפרסום (נספח ה') אכן היה פרי עטם.

55. כאמור, הנתבע לא הוכיח טענתו שהמעבד אותו רכש מהאחים מרואני הנו המעבד שרכשו האחים מרואני מהתובעת. הנתבע לא הוכיח כי האחים מרואני פנו לתובעת וביקשו להחליף מעבד. כאמור בסעיף 4 לכתב התביעה, שלא נסתר מצד הנתבע, שנטל ההוכחה להוכיח אמת הפרסום רובץ עליו – הנתבע לא ציין בכתבה את אשר טען בראיותיו. לא הוא היה זה שרכש את המעבד מהתובעת, ומכאן שהנתבע לא פרסם פרסום אמת בדבר שירות לקוי אותו העניקה התובעת ללקוחותיה ומדיניותה שלא להחליף את מוצריה גם אם אלו פגומים, לאחר שלא עלה בידו להוכיח כי את המעבד

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

המדובר רכש אצל התובעת לאחר שהודה כי הסתבר לו שרכש מאת האחים מרואני מעבד שרוף. מכאן שהתובע לא הוכיח את טענתו בדבר התנהלותה של התובעת כלפי ציבור לקוחותיה, והוכח כי אין מאחורי הכתבה, בה התיימר הנתבע לצייר תמונה כאילו רכש מעבד מאת התובעת, המסרבת להחליף מוצר פגום, עובדות אמתיות.

על התובעת, אשר הוכיחה כי ככל שנטל זה מוטל עליה, בסיס הפרסום של הנתבע לא היה אמת, ממילא לא היה להתמודד עם טענות הנתבע ביחס לשירות אותו היא מעניקה ללקוחותיה אשר רוכשים ממנה את מוצריה.

56. התובעת הוכיחה כי כחלק מההתקשרות עמה היא מנפיקה ללקוחותיה תעודת אחריות אשר נושאת את חתימת הלקוח הרוכש. בענייננו, הוצגה תעודת האחריות נספח ג' חתומה בידי כפיר מרואני. בתעודה נכתב באופן ברור ובלתי משתמע לשתי פנים: **"האחריות לסחורה אישית לקונה ואיננה ניתנת להעברה"**. בכתבה שפרסם הנתבע, כאמור, לא ציין את העובדה כי רכש את המעבד מהאחים מרואני, וברי כי אליו ציין שלא רכש את המעבד מהתובעת, והואיל ותנאי האחריות אינם אישיים, הרי שכל קורא סביר היה מבין מיד כי אין המדובר במדיניות עיקשת של התובעת כביכול שלא לכבד תנאי אחריות, אלא כי זהו חלק מן ההסכם בין התובעת ללקוחותיה, וכי האחריות מוענקת אך למי שרוכשים מן התובעת ישירות את מוצריה, ולא למי שמחזיקים בתעודת האחריות. מכאן שגם רכיב זה בכתבה, לאמור כי התובעת מעניקה כביכול שירות לקוי ומסרבת להחליף מוצריה גם אם אלו פגומים, בהינתן שאין המדובר בתנאי אחריות מוסכמים כאמור – גם הוא פרסום שאיננו אמת.

57. הנתבע, אם כן, פרסם פרסום שאיננו אמת, כפי שהוכח בראיותיו:

הנתבע לא רכש דבר מן התובעת. לנתבע לא הייתה אחריות על המוצר. על-פי עדותו-שלו, הוא עצמו רכש מוצר פגום. מי שמכרו לנתבע את המוצר הפגום – האחים מרואני – ידעו שהוא פגום.

על-פי עדות הנתבע, התובעת ניאותה לבדוק את המעבד אצלה במעבדה, אף שלא היה בידי הנתבע להראות כי רכש ממנה את המעבד ולא עמד בתנאי האחריות, בשעה שעל המעבד לא הייתה מדבקה; די באלה להראות כי טענת שירות לקוי לה טען הנתבע בפרסום לא הייתה אמת. הנתבע נמנע מלציין עובדות אלה בכתבה. לו צוינו, היה הקורא הסביר מקבל תמונה מאוזנת ואמתית, בידעו שלא ניתן להעביר את תעודת האחריות מקונה אחד לשני. הנתבע גם נמנע מלציין בכתבה הארוכה והמפורטת כי

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

חלפו שבעה חודשים מהיום בו נרכש המעבד כיכול מהתובעת ועד לרגע בו קיבל אותו לידיו, ולא גילה בכתבה לקורא הסביר, על מנת שהתמונה תוצג בפניו בשלמותה, כי המעבד הותקן במחשב של האחים מרואני ועבר יד נוספת בטרם הגיע אליו.

הפרסום ברכיבים אלה בכתבה הוא פרסום שאינו אמת.

הגנת תוס-הלב

58. הנתבע טוען כי עומדות לו הגנות תוס-הלב הקבועות בסעיפים 15(1); 15(3); 15(4) ו-15(6) לחוק איסור לשון הרע, וכן ההקלות הקבועות בסעיף 19 לחוק איסור לשון הרע. אומר כבר עתה, כי משמצאתי כי הנתבע התכוון לפגוע בתובעת, לא תעמודנה לו הגנת סעיף 15(1) לחוק איסור לשון הרע ואף לא ההקלה שבסעיף 19(3) לחוק איסור לשון הרע. אבאר טעמי.

הגנת תוס-הלב שבסעיף 15(1) לחוק איסור לשון הרע עליה סומך הנתבע קובעת כי:

”במשפט הפלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם

הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

(1) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע, או על

הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה

לנפגע כאמור בסעיף 3;”

סעיף 15 (1)

59. עוד טרם אעמוד על מסקנתי בדבר כוונת הנתבע לפגוע בתובעת, כפי שהוכחה, אציין כי ההגנה בסעיף 15(1) נועדה למקרה שהמפרסם לא ידע על קיומו של הנפגע – התובעת – או במקרים שבהם גם אם היה כלל הציבור מודע לנסיבות העושות את הפרסום לפגוע בנפגע, המפרסם עצמו בנסיבות העניין לא יכול היה להיות מודע לאותן נסיבות. ראו: ע”א 354/76 עזבון מנדל שרף ז”ל נ’ שרותי יעוץ כלכלי בע”מ, פ”ד לה(4) 169, 173, וכן א’ שנהר, דיני לשון הרע, עמ’ 328.

60. אין ממש בטענת הנתבע כי לא ידע על קיום התובעת או כי בנסיבות העניין לא היה מודע לנסיבות העושות את הפרסום פוגע בתובעת. הכתבה לכל אורכה נושאת את שם התובעת, וכפי שהראיתי לעיל, כותרת הכתבה, יחד עם האמור בכתבה, גורמים לקורא

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

להסיק שמדובר בנתבע – קונה תמים אשר רכש מוצר אצל התובעת, וזו התנערה מאחריות למוצר. הקורא הסביר, בהניחו שהאמור בכתבה הנו אמת לאמתה, ידיר רגליו מחנויותיה של התובעת, שכן זו כביכול אינה מספקת שירות טוב ללקוחותיה ומתנערת מן האחריות שהיא נותנת למוצריה. הנתבע, אשר מזהיר את הקוראים: **”הכסף ששילמתי נזרק לפח”**, יוצר מצג לפיו כביכול יש להיזהר מלרכוש מוצרים בחנות התובעת. כאשר הוכח כי הפרסום בנסיבות העניין איננו אמת, אין לומר כי לא ידע ולא היה חייב לדעת על התובעת או על הנסיבות אשר כאמור הוכח שידע. הגנת סעיף 15 (1) לחוק איסור לשון הרע איננה עומדת לנתבע.

סעיף 15(3)

61. פרסום הנעשה בתוס-לב ולשם הגנה על אינטרס המהווה עניין אישי כשר – יהיה פרסום מוגן – כך קובע סעיף 15(3) לחוק איסור לשון הרע. תנאי לקיומה של הגנה זו הוא כי תפוצת הפרסום תהיה תפוצה מוגבלת, דהיינו, כאשר הפרסום נעשה לשם הגנה על עניין אישי כשר של אדם, גם אם אותו ”אדם” הוא הציבור הרחב. אלא שעל הנתבע, המבקש להסתמך על טענה זו, להראות כי הפרסום נעשה לשם הגנה על עניין אישי כשר של כל הפרטים המרכיבים את הציבור (הפרסום?), ובלבד שהמפרסם פרסם דברים נכונים, ולא נכללו בו ביטויים עולבים יתר-על-המידה.

ראו: פסק-דינו של השופט שמעון אגרנט בפרשת **טוביאנסקי**, ע”פ 24/58 ד”ר א. גורלי נ’ **היועץ המשפטי**, פ”ד ה, 1145, בעמ’ 1168, וכן: ע”א 211/82 **ננס מ’ ד”ר פלורו**, פ”ד מ(1) 210, 216–217.

62. גם אם תאמר כי היה כאן פרסום בעניין אישי כשר – דהיינו התרעה בפני ציבור הקונים כי אם ירכשו מוצרי הנתבעת, עלולים הם לזרוק כספם לפח, משום שהיא מוכרת מוצרים פגומים ואיננה עומדת בתנאי האחריות – הרי הנתבע לא הוכיח ולא טען כי רכש את המוצר מאת התובעת, ועניין אישי כשר אין כאן; הנתבע לא סתר את האמור בכתב האחריות שהוא איננו חתום עליו, כי האחריות היא אישית; ואף טען בעצמו כי רכש מאת מרואני מעבד שרוף; נתונים אלה לא גולו בכתבה שפורסמה, ולכן פרסום הנתבע עובדות חלקיות, אשר יצרו מצג כולל שאיננו נכון, ולפיכך פרסום דברים לא-נכונים, אשר מאיינים את רכיב תוס-הלב הנדרש בסעיף 15 (3) לחוק איסור לשון הרע, ואין הוא חוסה תחת הגנתו.

סעיף 15(4) וסעיף 15(6)

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

63. טוען הנתבע, כי עומדת לו הגנת הוראות סעיפים 15(4) ו-15(6) לחוק איסור לשון הרע: זו ההגנה המוענקת על הבעת דעה. תנאי מקדמי לקיומה של הגנה זו היא כי המפרסם יעמוד בחובתו להביא את מלוא העובדות שעליהן מסתמכת הבעת הדעה. נפסק כי דרישה זו באה על מנת שינתן יהיה להגן אף על מסקנה כוזבת, ובלבד שהעובדות שעליה מסתמכת הדעה תימסרנה לקורא, והוא יוכל לשפוט בעצמו אם מבוססת הדעה, אם לאו. ראו: ע"א 7/79 הוצאת הספרים "החיים" נ' רשות השידור, פ"ד לה(2) 365, 370, 369.

64. על-כן, בענייננו – הנתבע שכלל הבעת דעה משמיצה, לפיה התובעת היא, בין היתר, "חנות רפאים", ומוצריה שהיא מוכרת הם "מוצרי רפאים", והיא נמנעת מליתן שירות ללקוחותיה – הרי משנמנע מלציין את מלוא העובדות שעליהן מסתמכת דעתו בדבר השירות של התובעת – על-כן הבעת הדעה שבכתבה – יש להתייחס אליה כאל עובדה בלתי נכונה, והגנת הבעת הדעה איננה חלה. ראו גם: ע"א 723/74 דלעיל, עמ' 319–325, מפי כבוד השופטת מ' בן-פורת.

65. אשר לתוס' לבו של הנתבע. סעיף 16 לחוק איסור לשון הרע קובע חזקה לעניין פרסום בתוס' לב, וזו לשונו:

"(א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת

הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום

הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום

לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא

בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין

באמיתותו;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני

הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא

אם לא;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה

משקִיתָה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי

סעיף 15."

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

66. כדי לבוא בגדרה של החזקה הקבועה בסעיף 16(א) לחוק, מוטל על הנתבע להוכיח, נוסף לתחולתן של אחת מחלופות סעיף 15, שהפרסום אינו חורג מגדר הסביר. בהקשר זה נפסק ששאלת סבירותו של הפרסום נגזרת מנסיבותיהן הקונקרטיות של כל אחת מחלופותיו של אותו סעיף. ע"א 5653/98 פלוס נ' חלוץ, פ"ד נה(5) 865, 898 מפי כבוד השופט מ' חשין. דרישת הסבירות כחלק מהגנת תום-הלב נועדה לאזן בין חופש הביטוי להגנה על כבודו של האדם ושמו הטוב (ראו: רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (לא פורסם), מפי כבוד השופטת א' פרוקצ'יה, בסעיף 24 לפסק-הדין.

67. בנסיבות העניין שבפניי, אני סבורה שהפרסום חרג מגדר הסביר באופן שמוציא את הנתבע מתחולתה של חזקת תום הלב הקבועה בסעיף 16(א) לחוק איסור לשון הרע. אינני שוללת את טענת הנתבע, לפיה תכלית הפרסום הייתה להגן על אינטרס ציבורי כללי, למנוע מצרכנים אחרים שירות לקוי והפסד כספי כטענתו, להבדיל מהאינטרס האישי של הנתבע להחלפת מעבד, ומוכנה אני להניח שהנתבע סבר, מנקודת מבטו, שהתובעת נוהגת שלא כראוי, אך עדיין אפשר וראוי היה לבטא את הדברים בדרך פוגענית פחות וסלהשיג את אותה המטרה.

הקלות סעיף 19 והכוונה לפגוע

68. הנתבע טוען כי עומדות לו הקולת הקבועות בסעיף 19 לחוק איסור לשון הרע, מאחר שהיה משוכנע באמיתות הפרסום ושלא הייתה לו כוונה לפגוע בתובעת, אלא להביע ביקורת עניינית בלבד, והואיל והתנצל, הן בכתב ההגנה הן בעדותו הראשית.

69. ראשית אומר, כי לא מצאתי בתצהיר העדות הראשית או בכתב ההגנה התנצלות בפני התובעת. נהפוך הוא: בסעיף 39 לתצהיר עדותו הראשית טוען הנתבע טענה מתוך כוונה להצביע על אופייה הרע של התובעת, לאמור:

**"בנוסף נראה כי התנהלותה של התובעת ואי מצן שירות הולם וראוי
ללקוחותיה הינו דבר שגרתי וידוע, כפי שאף ניתן להתרשם מן
הפרסומים הרבים חדשות לבקרים ברשת האינטרנט..."**

70. להוכחת טענתו זו, צירף הנתבע העתק של כתב תביעה שהגישה התובעת כנגד רוח"ח גיל ברלב מגבעתיים מיום 6.3.2005, בו נטען כי רוח"ח ברלב פרסם בפורומים ובמדורים צרכניים ברשת האינטרנט שעיסוקם בשירותי מכירות מחשבים ביטויים

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

עולבים ומכפישים כלפיה (נספח ג'); ; הנתבע צירף תלונה שפורסמה ברשת מיום 21.2.2003 ללא פרסום שם המתלונן (נספח ד'); ; כן צרף כתבה מאת ערן טל שפורסמה באתר 'nrg' במדור צרכנות ורשת (נספח ו'), שזכתה ל-346 תגובות ; תגובה באתר 'ynet' (נספח ז') ; ותלונה באתר 'מוטוריקה' של האחים מרואני (נספח ח').

71. על-פי מסמכי התובעת, כנגד הכתב ערן טל ו'nrg' – מעריב הוצאת מודיעין בע"מ, הגישה התובעת תביעת לשון הרע, ונספח ז' לסיכומיה הוא הסדר פשרה אליו הגיעו הצדדים ואשר קיבל תוקף של פסק-דין בבית-המשפט.

72. טענת הנתבע להיעדר כוונה לפגוע איננה מתיישבת עם לשון הכתבה עצמה. בכותרת הכתבה כולל הנתבע בקשה לקורא כי יעביר ופיץ את הכתבה: **"המכתב קצת ארוך, אבל שווה לקרוא עד סופו ולהעבירו הלאה"**. די בכך להראות כוונתו ומעשיו של הנתבע להפיץ הכתבה נשוא התביעה ברבים.

73. מהכתבה עולה כי הנתבע הפיץ את הכתבה לגורמים רבים נוספים באמצעות הדואר-האלקטרוני, כפי שהוא בעצמו כותב: **"אנחנו כבר נתראה בפורומים... אז דבר ראשון שיכנס (מנכ"ל החברה – דמ"ה) הנה אני שולח מכתב זה לכולם שיידעו... שלחתי עותקים של המכתב הזה ל...אתרים להגנת הצרכן"**. כמו-כן נשלחה הכתבה לאתרי האינטרנט של 'מעריב' ו'ידיעות אחרונות', תוך כוונה ברורה שתפורסם בתפוצה רחבה.

74. שיגור הכתבה באמצעות הדואר-האלקטרוני לפורומים וגורמים שונים, על-פי הודאתו של הנתבע, מוכיח כי הייתה לנתבע כוונת מכוון שקוראים רבים ככל הניתן יראו את הכתבה ופיצו אותה הלאה, כפי שביקש במפורש בכתבתו כי יעשה.

75. השאלה היא אם די בפרסומים הללו כדי לבסס קיומה של כוונה לפגוע. פרסום של הכתבה באמצעות דואר אלקטרוני ובפורומים ברשת הנו ראיה ככל הראיות, וזו נתמכת בדבר-מה נוסף הדרוש לביסוסה – הודעת הנתבע בפרסום פרסומים אלה. יש בכוח הראיות כדי לבסס את רכיב הכוונה לפגוע, הנובע מתוכנה, מהימנותה ומשקלה של הראיה. מעצם הפרסום ומן הפרסום לבדו נקל להסיק שכוונת המפרסם בפרסום הייתה אחת – לפגוע. מסקנה זו נובעת מן ההנחה העובדתית לפיה אדם מתכוון לתוצאה הטבעית של מעשיו.

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

76. מאופייה הפוגעני של הכתבה נשוא התביעה ניתן ללמוד כי הנתבע-המפרסם היה מודע לפגיעה שתיגרם עקב הפרסום. הכוונה לפגוע נלמדת מתוכן הפרסום עצמו.

77. הכוונה לפגוע נלמדת אף מהסתרת העובדות הרלוואנטיות והמהותיות בכתבה: כי לא הנתבע הוא שרכש את המעבד מן התובעת; כי רכש המעבד מאחים מרואני כשזה היה כבר שרוף. כך גם ניתן ללמוד על כוונת הנתבע לפגוע במוניטין של התובעת מכך ששלח את הכתבה לפרומים צרכניים.

78. שוכנעתי כי בפרסום הייתה לנתבע כוונה לפגוע, ובהיעדר כל התנצלות מצדו, נדחית טענתו כי עומדות לו ההקלות הקבועות בסעיף 19 לחוק איסור לשון הרע.

עוקץ ותרמית ושקר מפגיע

79. טענת ה"עוקץ ותרמית" אותה מעלה התובעת בסעיפים 32–56 לסיכומי טענותיה נדחית, לאחר שאין בה אלא הנחות ניחושים וסברות. בסיכומיה מעלה התובעת תיאוריה קונספירטיבית על קשר-כביכול בין הנתבע לבין האחים מרואני, שלפיה ביקשו הם, תוך עשיית יד אחת, ל"עקוץ" את התובעת. משלא הונחה כל תשתית עובדתית, אף לא לכאורית, לסברה זו במסכת הראיות שבפניי, הרי הטענה בדבר "עוקץ ותרמית" – נדחית.

80. אשר לטענת "שקר מפגיע" המועלית בסעיפים 55, 96 ו-99 לסיכומי התובעת – גם טענה זו לא בא זכרה בכתב התביעה. אין התובעת רשאית להעלות טענות החורגות מהפלוגתאות שנכללו בכתב הטענות המקורי. העובדה שסעיף 58 מאזכר בחוק איסור לשון הרע איננו הופך את עוולת "השקר המפגיע" לעילת תביעה "מכללא" בכל כתב תביעה שעניינו לשון הרע. העלאת טענות לעניין "שקר מפגיע" בסיכומים היא הרחבת חזית אסורה – ועל-כן אני מורה על מחיקתן. וראו: ע"א 6799/02 יולזרי נ' בנק המזרחי המאוחד בע"מ, סיניף בורסת היהלומים, פ"ד נח(2) 145.

נזקי התובעת

81. כאמור, בכתב התביעה טוענת התובעת לנזק ממון בגין הפגיעה בעסקיה ובעבור הפגיעה בשמה הטוב. אין בכתב התביעה כל התייחסות או דרישה חלופית לפסיקת פיצויים סטטוטוריים הקבועים בחוק איסור לשון הרע.

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

82. בסיכומיה, זנחה התובעת את דרישתה לפסיקת נזקי ממון. בסיכומיה, לראשונה, דורשת היא קבלת סעד סטטוטורי. לכך מתנגד הנתבע, הטוען להרחבת חזית אסורה, ועותר כי בית-המשפט לא יפסוק לתובעת סעד שלא נתבקש מצדה.

83. בראיותיה, לא הוכיחה התובעת כי נגרם לה נזק כלשהו. התובעת לא הוכיחה אילו הפסדים ספגה בעקבות הפרסום, כמה ביטולי הזמנות היו בעקבות הפרסום, אילו נזקים אירעו לשמה הטוב או כיצד נפגע. התובעת לא הראתה ולא הוכיחה ירידה בהכנסות, ואף הצהירה כי איננה יכולה להוכיח את הנזקים שהכתבה הסבה לה: בנסיבות אלה, מאחר שלא הוכיחה התובעת את הנזקים שנגרמו לה, אין לפסוק לה סעד של פיצוי ממוני.

84. התובעת אף לא פעלה להקטנת נזקיה. היא לא הוכיחה כי עשתה דבר כדי לפנות למנהלי אתר הפורום 'רוטר-נט' בדרישה להסיר מן הפורום את פרסום הכתבה נשוא התביעה. על כך נשאלה התובעת, בשאלון ששלח הנתבע, מדוע לא פנתה בדרישה להפסיק את פרסום המכתב. בתשובתה השיבה כי הואיל ונגרם לה נזק רב, בחרה בדרך של הגשת כתב תביעה, על מנת להיפרע על נזקיה ולהרתיע אחרים מלנהוג כך.

85. על התובעת הניזוקה חלה החובה להקטין את הנזק, וכלל הוא כי בית-המשפט לא יפסוק לנפגע פיצוי בגין אותם שיעורי נזק שהיה יכול למנעם. ראו: ע"א 492/81 בן לב בע"מ נ' ברכה מגד, פ"ד לח(4) 70, וכן: ע"א 592/66 הקודחים בע"מ נ' ביטון, פ"ד כא(1) 281, 284.

86. והא קושיה לדוכתה – האם כאשר זונחת התובעת בסיכומיה את דרישתה לפיצוי נזק ממוני ועותרת לפיצוי סטטוטורי, ייעתר בית המשפט ויפסוק פיצוי סטטוטורי.

87. הוראת סעיף 7א(ב) לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, הוכנסה במסגרת החוק לתיקון חוק איסור לשון הרע (תיקון מס' 6), תשנ"ט-1998; כותרת השוליים היא "פיצוי ללא הוכחת נזק", והוא קובע לאמור:

(ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק."

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

88. השאלה היא אם לשון הסעיף נועדה להנות את מי שניסה להוכיח נזקו ונכשל, או את מי שהיה בידו לעשות כן אך נמנע מכך, ועל-ידי בחירה בפיצוי על-פי סעיף 7א'(ב), בשלב הסיכומים, מבקש לעקוף את עול ההוכחה הרובץ על כתפי תובע.

89. תכליתו של תיקון מס' 6 היא לסייע בידי מי שמתקשה להוכיח מהו שיעור הנזק הממוני שנגרם לו עקב הפגיעה בו בלשון הרע. הסמכות המוענקת לבית-המשפט לפסוק פיצוי סטטוטורי גם אם לא התבקש הדבר בכתב התביעה או בשלב אחר של המשפט, אין בה כדי להצביע על הרלוואנטיות של הסיבה לכך שהנזק שנגרם לא הוכח. אין נפקא מינה אם סיבת היעדר ההוכחה היא ניהול כושל של התביעה או בחירה מכוונת שלא להוכיח את הנזק. כותרת השוליים כתנא דמסייע – היא נייטרלית מבחינת מהותה וטעמיה של אי-ההוכחה.

90. משמע, תכליתו של ההסדר: לאחר שהוכיח התובע כי הוא זכאי לתבוע וכי היה יסוד לטענת פרסום לשון הרע, ולאחר שנקבע כי טענות ההגנה אינן עומדות לתבוע, ורשאי הוא לתבוע פיצויים ללא צורך בהוכחת הנזק הממשי, או אז בא הפיצוי הסטטוטורי במקום הפיצוי הממשי.

91. מהו המועד האחרון, מבחינה דיונית, בו יכול התובע לבקש מבית-המשפט פיצוי על פי סעיף 7א'(ב) לחוק איסור לשון הרע? דומה כי גם כאן יש לנקוט בפרשנות מרחיבה ולא נוקשה: לפיה תובע שלא הצליח בהוכחת הנזק הממשי, יכול גם בשלב דיוני מתקדם לעתור להפעלת ההסדר על-פי סעיף 7א'(ב) לחוק איסור לשון הרע, תוך שמירת זכותו של הצד-שכנגד להתייחס לכך.

92. ממילא, ובכל מקרה, פסיקת הפיצוי ללא הוכחת נזק נתונה לשיקול-דעתו של בית-המשפט, אשר יכול להביא בחשבון, במקרה מתאים, גם את המועד הדיוני בו נתבקש הסעד. וראו: ע"א 592/88 שגיא נ' עיזבון המנוח אברהם ניניו ז"ל, פ"ד מו(2) 254, סעיף 8 לפסק-הדין, מפי כבוד הנשיא מ' שמגר.

93. על-פי ההלכה הפסוקה, ומטעמיה, הרי שגם בשלב הסיכומים, לאחר שלא עלה בידי התובעת להוכיח את הנזק הממשי, וגם שלא עתרה לכך בכתב התביעה או בכל שלב אחר של המשפט, רשאית היא לעתור לפיצוי סטטוטורי על-פי סעיף 7א'(ב) לחוק איסור לשון הרע.

שיעור הנזק לפסיקת הפיצוי הסטטוטורי

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

94. הסייג הוא שלשם קביעת הפיצוי הסטטוטורי, יש לדרוש מן התובעת **מינימום ראייתי**, **מזערי**, על-פיו יהיה בידי בית-המשפט להפעיל שיקול-דעתו ולבחור בפיצוי המתאים.
95. בענייננו – התובעת לא עמדה אף במינימום הראייתי המזערי הנדרש.
96. אשוב ואדגיש, כי התובעת לא פעלה להקטנת הנזק, אם היה, ולא פנתה להסרת פרסום הכתבה מפורומים שונים, בין אם מאלה שבאתר 'ynet', אתר 'nrg' או פורום צרכני אחר בנושא מחשבים.
97. התובעת אף לא טענה כי נאלצה לשנות את המדיניות השיווקית שלה – קרי: מחירים זולים ביותר בשוק המחשבים, התוכנה והציוד ההיקפי אל מול תנאי שיווק אשר מבחינה צרכנית מצמצמים את מחויבויותיה (היעדר אחריות אם הקונה מתקין בעצמו את המחשב; היעדר אחריות לשריפת מעבד; היעדר אחריות בהעברה), וכו'.
98. **מאידך**, יש לשקול את התנהגותו של הנתבע, אשר בפרסום הכתבה לא גילה פרטים מהותיים שגרמו להיווצרות תמונה שונה מן המציאות כהווייתה.
99. הנתבע לא התנצל ואף לא הודיע על נכונותו להתנצל. יש לקחת בחשבון את היקף הפרסום ואת כוונת הנתבע להפיץ את הפרסום על מנת לפגוע, תוך התחשבות בחשיבות של חופש הביטוי, והתכלית התרופתית של הפיצוי.

בתי המשפט

א 062969/05

בית-משפט השלום תל-אביב-יפו

26/05/2007

בפני: כבוד השופטת דליה מארק-הורנצ'יק

100. בשקלול, בהינתן כל אלה:

(א) התביעה מתקבלת.

(ב) הנתבע ישלם לתובע פיצויים בסכום של 8,000 ₪, בארבעה תשלומים שווים ורצופים, מדי 10 בחודש, החל ביום 10.06.2007. הסכום ישא ריבית והפרשי הצמדה, כחוק, מקץ 120 יום מיום מתן פסק הדין.

(ג) בנוסף ישלם הנתבע לתובעת סכום של 1,850 ₪ (אגרות משפט), וכן שכר-טרחת פרקליטי התובעת, בסך של 3,500 ₪, בתוספת מע"מ, כחוק. סכומים אלה ישאו הפרשי הצמדה וריבית, כחוק, מיום מתן פסק-הדין ועד למועד התשלום בפועל.

המזכירות תשגר העתקי פסק-הדין לצדדים.

ניתן היום, א' בסיון, תשס"ז (18 במאי, 2007), בהיעדר הצדדים.

דליה מארק-הורנצ'יק, שופטת